

CETĂȚI ȘI BISERICI FORTIFICATE

RURAL FORTRESSES &
FORTIFIED CHURCHES

Cetăți și biserici fortificate din Transilvania

În centrul vechilor aşezări rurale înființate de coloniștii sași în provincia Transilvania în secolul al XII-lea se află câte o biserică întărită cu ziduri de apărare, care servea altădată și ca loc de refugiu în caz de primejdie. Aceste biserici fortificate (secolele XIII–XVI), având aspectul unor mici cetăți, au fost ridicate îndeosebi după marea invazie tătară din 1241, în urma căreia regiunea a fost pustiită. Dominând împrejurimile, unele dintre ele aveau chiar și două-trei incinte, turnuri, drumuri de strajă deasupra zidurilor, barbacane și pasaje secrete. Înăuntru, de-a lungul zidurilor se înșiruiau cămările, în care își depozitau sătenii proviziile și unde se retrăgeau când satele le erau atacate.

Bisericile-cetăți transilvănene nu sunt unice în lume, dar sunt valoroase prin originalitatea sistemului defensiv de tip țărănesc și prin densitatea lor. Ca urmare a izolării lor, departe de alte influențe, au păstrat multe elemente arhaice, dispărute în celelalte părți. Impresionantă este și concentrarea lor într-un teritoriu nu foarte întins. Dacă înainte în Transilvania existau 300 de biserici fortificate, astăzi doar 150 de sate mai păstrează asemenea construcții.

Deși încadrându-se, în mare, în același tip par, bisericile fortificate sunt totuși cât se poate de deosebite una de celălalt. Unele conservă elemente neobișnuite, de influență cisterciană (ca la Prejmer) ori barocă (ca la Ighișu Nou), sau alte curiozități arhitecturale (precum turnul masiv de deasupra bisericii

< Biserică fortificată din Archita (secolul XIII)
The Archita Fortified Church (13th century)

și capela romanică alipită lăturii sudice, de la Axente Sever), iar altele îmbină elemente românești, gotice și neoclasicice (ca la Cristian, județul Brașov). Pe ziduri au fost descoperite picturi murale, ascunse sub un strat de zugrăveală după Reformă (în urma căreia au fost interzise cu strictețe imaginile religioase figurative). Numeroase biserici păstrează obiecte lucrate de aurarii și argintarii din vechile burguri medievale, sculpturi din piatră și lemn, mobilier decorat cu motive tradiționale săsești, orgi foarte vechi și valoroase sau orologii din secolul al XVI-lea (precum cel de la Hărman).

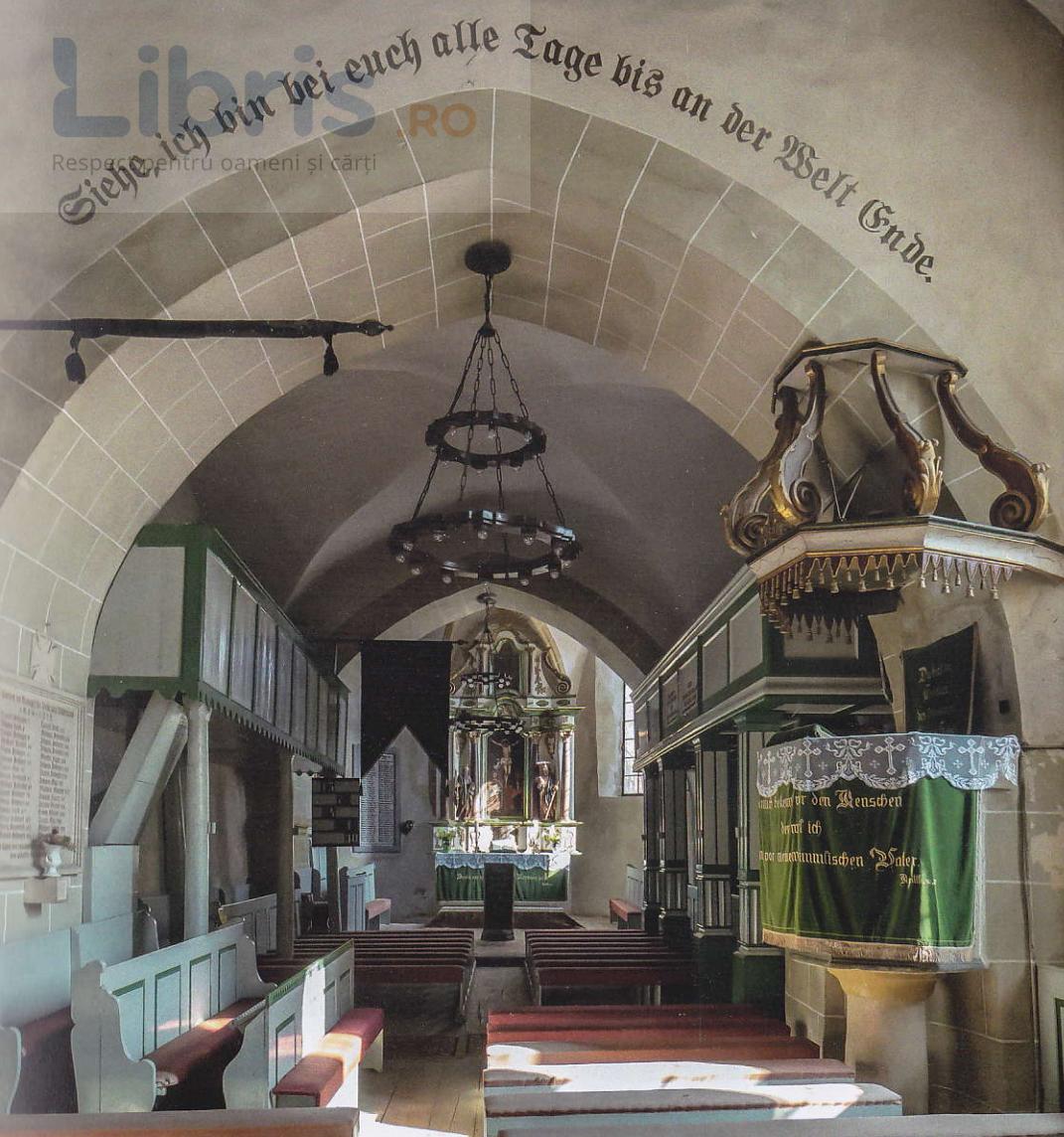
Din păcate, multe dintre aceste cetăți țărănești, aflate sub tutela bisericii din centrul lor, au ajuns într-o stare precară, aproape de prăbușire în unele cazuri. Moștenirea sașilor, care

și-au abandonat satele în timpul perioadei comuniste, dar și după 1990, emigrând în Germania, este în pericol de a dispărea. Dacă șapte dintre aceste biserici – Biertan, Câlnic, Dârjiu, Prejmer, Saschiz, Valea Viilor și Viscri – au fost incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, multe altele riscă să se deterioreze din cauza proastei întrețineri; unele (Archita, Ighișu Nou) sunt aproape uitate de lume. Iar câteva fac obiectul unor programe de restaurare.

Sașii de la Viscri / Saxons from Viscri

Rural fortresses and fortified churches

In the centre of each rural settlement founded by the Saxons in the Romanian province of Transylvania in the 12th century stands a church fortified with defensive walls, which also used to serve as a refuge in times of danger. Most of these fortified churches (13th-16th centuries) resemble small fortresses and were built after the great Tartar invasion of 1241, when the land was plundered. Dominating their surroundings, some of them had two or three enceints, towers, sentries' walkways on top of the walls, barbicans, and secret passageways. Inside, the walls were lined with storerooms, where the villagers kept their food supplies and where they took shelter when their villages were attacked.

Transylvania's fortress churches are not unique in the world, but they are significant for the originality of their rural-type defensive system and for their number. Since they were long secluded, far from foreign influences, they have kept many archaic elements that have long since disappeared in other parts. It is impressive how many of them can be found within a rather limited area. There used to be 300 fortified churches in Transylvania, but today only 150 villages still preserve such structures.

Although by and large built on the same pattern, the fortified churches are distinct from each other. Some have unusual features, Cistercian (Prejmer) or Baroque (Ighișu Nou) influences, or other architectural novelties (such as the massive tower above the church and Roman chapel adjoined

< Biserică-sală de la Axente Sever (secolul XIV), cu turnul clopotniță plasat între nava pătrată și corul pentagonal
The Hall-Church from Axente Sever (14th century), with the bell tower placed between the square nave and the pentagonal choir

to the south wall at Axente Sever), while others combine Roman, Gothic and Neoclassic elements (Cristian, Brașov County). Their walls have revealed murals beneath layers of plaster applied after the Reformation (which strictly banned figurative religious images). Many churches have preserved items fashioned by the goldsmiths and the silversmiths of the old mediaeval burgs, stone and wood carvings, furniture decorated with Saxon motifs, very old and valuable organs, and clocks dating from the 16th century (such as the one at Hărman).

Unfortunately, many of the fortified churches have badly deteriorated and in some cases are near to collapse. The heritage of the Saxons, who left their villages during communism and after 1990 to emigrate to Germany, is in danger of extinction. Seven of the churches – Biertan, Câlnic, Dârjiu, Prejmer, Saschiz, Valea Viilor and Viscri – have been listed as UNESCO World Heritage sites. However, many are at risk of decay due to poor maintenance; others (Archita, Ighișu Nou) have fallen into oblivion, since they are in very remote areas. Restoration work on some of the churches have been started by both the Romanian and foreign authorities.

Cetatea din Câlnic / Câlnic Fortress

Satul Biertan / Biertan Village >

